

6. Stratehiia rozvytku systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy do 2020 roku [The development strategy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine until 2020]. Retrieved from http://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm. [in Ukrainian].
7. Averianov V. B. (2007). *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs [Administrative Law of Ukraine. Academic course]*. K.: Yuryd. Dumka [in Ukrainian].
8. Shatilo V. A. (2013). Spivvidnoshennia funktsii derzhavnogo aparatu ta mekhanizmu derzhavnoi vlady [Interrelation between the functions of the state apparatus and the mechanism of state power]. *Visnyk Akademii advokatury Ukrainy – Bulletin of the Academy of Advocacy of Ukraine*, 2 (27), 5-11 [in Ukrainian].
9. Chernetska O. V. (2011). Kontseptualni osnovy spivvidnoshennia funktsii ta kompetentsii predstavnytskykh orhaniv mistsevoho samovriaduvannia [Conceptual bases of correlation of functions and competence of representative bodies of local self-government]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of the Kyiv University of Law*, 2, 93–96 [in Ukrainian].
10. Riabchenko O. P. (1999). *Derzhava i ekonomika: administratyvno-pravovi aspekty vzaiemovidnosyn [State and economy: administrative-legal aspects of relations]*. Kh.: UVS [in Ukrainian].
11. Troian V. A. (2016). Zavdannya ta funktsii Natsionalnoi politsii Ukrainy yak skladova realizatsii yii publichno-servisnoi diialnosti [The tasks and functions of the National Police of Ukraine as a component of the implementation of its public service activities]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, 4 (75), 12-18 [in Ukrainian].
12. Dzharfarova O. V. (2015). *Dozvilna diialnist orhaniv publichnoi administratsii v Ukraini: pytannia teorii ta praktyky [Authorizing activity of public administration bodies in Ukraine: issues of theory and practice]*. Kh.: Dysa plus [in Ukrainian].
13. Mozghovyi O. O. (2018). Zavdannya ta funktsii servisnykh tsentriv MVS Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy [Tasks and functions of service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: current state and prospects]. Aktualni problemy natsionalnoho zakonodavstva – Actual problems of national legislation: a collection of international materials. science-practice conf. (pp. 124-127). Kropyvnytskyi: POLIMED-Servis [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2018

УДК 351:314.1

*Нагнибіда Тетяна Анатоліївна,
аспірант кафедри державно-правових
дисциплін та адміністративного права
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
nagnubida@gmail.com*

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті досліджено історичні етапи становлення міграційної політики в Україні. Проаналізовано послідовність нормативно-правового закріплення міграційної політики на законодавчому рівні.

Зазначено, що формування міграційної політики України почалося після здобуття країною незалежності в складних умовах перехідного періоду та за відсутності досвіду, кадрів, ресурсів. Гарантії прав на свободу пересування та вибір місця проживання, вільний виїзд та повернення до країни, захист громадян з боку держави під час їхнього тимчасового перебування за кордоном, а також недискримінація іноземців, можливість в рамках закону набути притулок в Україні були закріплені в Конституції. Процедури реалізації цих прав деталізовані в низці законів.

Визначено, що перший період державотворення, коли міграційна політика формувалася в рамках загального курсу на демократизацію суспільного життя її цілі були ясні й зрозумілі. Коли на рубежі віків їх було в основному досягнуто, постало питання щодо стратегічного напрямку подальшого розвитку політики держави в сфері міграції.

Ключові слова: міграційна політика, міграційні питання, громадяни біженці, іноземці, міграційні процеси.

Nagnubida T. STAGES OF STATE MIGRATION POLICY

The article analyzes the historical stages of the development of migration policy in Ukraine. The sequence of legal and regulatory consolidation of migration policy at the legislative level is analyzed.

Випуск 5. 2018

© Т.А.Нагнибіда, 2018

It is noted that the formation of the migration policy of Ukraine began after gaining independence in difficult conditions of the transition period and in the absence of experience, personnel, resources. Guarantees of the right to freedom of movement and choice of place of residence, free travel and return to the country, protection of citizens from the state during their temporary stay abroad, as well as non-discrimination of foreigners, the possibility of obtaining asylum in Ukraine under the law was enshrined in the Constitution. The procedures for implementing these rights are detailed in a number of laws that ensured the return and restoration of citizenship by deportees and repressed under a totalitarian regime, free crossing of citizens by the borders of the country, protection of refugees, etc.

In the first period of state formation, when migration policy was formed within the framework of the general course on the democratization of public life, its goals were clear and understandable. When at the turn of the century they were mostly achieved, the question arose about the strategic direction of further development of state policy in the field of migration.

Key words: migration policy, migration issues, refugee citizens, foreigners, migration processes.

Постановка проблеми. Міграційна політика є продуктом конкретно-історичної політичної системи, розглянутої у часі і просторі, з урахуванням правових моментів та реалій, які властиві навколишньому середовищу даної політичної системи. Що ж до колишньої міграційної політики, то її мета полягала, по-перше, у забезпеченні трудовими ресурсами економічних потреб країни. По-друге, колишня міграційна політика забезпечувала зняття передумов соціальної напруженості шляхом зниження рівня працевладності. По-третє, вона була засобом прискореної зміни у демографічній ситуації в республіках, що становили стратегічний базис внутрішньої політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ця проблема є досить актуальною і вже досліджувалася вітчизняними та зарубіжними науковцями. Слід відзначити роботи В. Андрієнка, О. Бандурки, О. Брайчевської, Л. Брауна, С. Бритченка, Ю. Бузницького, В. Буткевича, В. Валкенбурга, П. Вороб'я, Дж. Оккіптіні, Ю. Галустяна, А. Гетьмана, В. Глушкова, Р. Гранта, Д. Джохара, К. Джоунз-Паулі, О. Джужі, П. ван Дюйна, Б. Елдера, В. Євінтова, В. Євтуха, А. Закалока, У. Зібера, Н. Кауфмана-Гевенера, М. Коржанського, О. Кузьменко, Р. Кука, М. Кучерявенка, В. Куца, Н. Лакузи-Сачук, К. Левченко, А. Леонової, О. Леоненко, Я. Лизогуба, О. Малиновської, А. Мацька, В. Мелашенка, М. Мельника, М. Мокляка, Т. Назарова, С. Науменка, Е. Ніснер, В. Новикова, Н. Нижник, К. Ньюленда, А. Орлеана, С. Пирожкова, Т. Петрової, О. Піскуна, Н. Плахотнюк, Б. Плонга, Н. Победи, О. Позняка, І. Прибиткової, Р. Рамфа, Ю. Римаренка, М. Романюка, В. Руджієро, А. Ручки, В. Суботенко, Ю. Тодики, В. Трошинського, П. Чалого, С. Чеховича, В. Шакуна, О. Шамшура, В. Шаповала, М. Шейноста, А. Шлепакова, М. Шульги, О. Хомри, Н. Юзікової та інших.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження етапів становлення державної міграційної політики.

Виклад основного матеріалу. Становлення державної міграційної політики в сучасній Україні є багаторівневою концептуалізацією практичних напрацювань, що представляється можливим простежити через етапи еволюції політико-правових рішень, і як наслідок, заходів, спрямованих на регулювання міграційних процесів.

Перший, серед виокремлених етапів становлення державної міграційної політики, ми пов'язуємо із започаткуванням правового регулювання міграційних питань, яке було покладено Декларацією про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, Законом України «Про громадянство України» від 8 жовтня 1991 року (зміни і доповнення від 28.01.1993 року, 14.10.1994 року, 16.04.1997 року та нова редакція від 18.01.2001 року) та Законом України «Про національні меншини в Україні» від 25 червня 1992 року [2, с. 12]. До цього етапу слід також віднести функціонування, по суті, первинного органу, який займався питаннями регулювання міграції – Комітету у справах національностей при Кабінеті Міністрів України та створення в червні 1992 року однієї з перших організаційно-правових форм у сфері міграції – Комісії у справах біженців при Кабінеті Міністрів України (з огляду подій, що відбувалися влітку 1992 року у Придністров'ї), головною функцією якої стала координація роботи центральних та місцевих органів державної виконавчої влади з розробки та здійснення термінових заходів щодо тимчасового розміщення, працевлаштування біженців, надання їм соціальної та медичної допомоги [2, с. 12].

У 1993 році було здійснено спробу комплексного законодавчого врегулювання міграційних питань. Постановою Верховної Ради України «Про проект Закону України про біженців» від 21 квітня 1993 року було доручено комісіям Верховної Ради України разом з Кабінетом Міністрів України не тільки доопрацювати проект Закону України «Про біженців», а й прискорити подання до Верховної Ради України з метою одночасного розгляду проектів Законів України про виїзд громадян України та їх в'їзд в Україну, про міграцію, про правовий статус іноземних громадян в Україні [3, с. 56].

Водночас Указом Президента України від 26 квітня 1993 року на базі Комітету у справах національностей при Кабінеті Міністрів України було створено Міністерство України у справах національностей та міграції, на яке було покладено функції з розробки й забезпечення реалізації державної політики у сфері національних відносин та міграції. 26 червня 1993 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Питання Міністерства України у справах національностей та міграції», якою було затверджено Положення про Міністерство, встановлено граничну

чисельність працівників його центрального апарату, передбачено вирішення фінансових та інших питань, пов'язаних із забезпеченням роботи Міністерства [3, с. 78]. Створення цього координуючого органу у сфері регулювання міграційних процесів є, на нашу думку, другим етапом становлення державної міграційної політики.

З огляду на завдання та функції Міністерства, які викладені у згаданому Положенні, варто зазначити, що вони не тільки відповідальні і складні, як це притаманно центральному державному органу виконавчої влади, але й досить різнобічні. У сфері діяльності Міністерства перепліталися функції щодо розробки науково-обґрунтованих державних програм, проектів законодавчих та інших правових актів з функціями прямої дії: забезпеченням реалізації державних програм у сфері міграції, здійсненням заходів щодо організованого добровільного повернення незаконно депортованих з України, організацією обліку і реєстрації біженців.

Таким чином, другий етап в еволюції політико-правових рішень являє собою, свого роду, інституціоналізацію державної міграційної політики, тобто перетворення її в організоване політико-правове явище з ієрархією влади, дисципліною, правилами поведінки і т.і. Іншими словами, регулювання міграційних процесів приймає вигляд формалізованого, упорядкованого процесу з визначеною структурою відносин. Хоча, саме створення Міністерства України у справах національностей та міграції свідчить лише про початкову форму інституціоналізації державної міграційної політики, тому що на цьому етапі ще була відсутня нормативна база, що регулювала б функціонування Міністерства.

Третій етап – прийняття наприкінці 1993 – на початку 1994 років Законів України «Про біженців» [109] (нова редакція від 21.06.2001 року [110]), «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» [111], «Про правовий статус іноземців» (у назві та тексті останнього Закону слова «іноземці» та «іноземні громадяни» в усіх відмінках замінено відповідно словами «іноземці та особи без громадянства» та «іноземці» у відповідному відмінку згідно із Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус іноземців» від 6 лютого 2003 року). Характеристика цього етапу полягає в тому, що з цього моменту були законодавчо закріплені певні пріоритети державної міграційної політики. У результаті цього стало можливим застосування диференційованого підходу до категорій біженців, осіб без громадянства та іноземців. Тут же відзначимо, що третій етап став продовженням формування нормативно-правової бази державної міграційної політики [4, с. 145].

З метою здійснення єдиної державної міграційної політики 22 червня 1994 року Кабінет Міністрів України, за поданням Міністерства у справах національностей та міграції, прийняв постанову «Про створення органів міграційної служби в Україні», а для безпосереднього керівництва ними у структурі Міністерства було утворено Департамент міграції, збільшивши чисельність його центрального апарату на 20 одиниць. На нашу думку, доцільно цей урядовий акт виокремити як початок четвертого етапу становлення державної міграційної політики тому, що саме в ньому прослідковується реалізація необхідності розвитку міграційної служби, здатної самостійно виконувати покладені на неї обов'язки.

Таким чином, уже в перші роки незалежності фактично визначилися основні напрями державної міграційної політики України. Вони полягали у сприянні репатріації, в тому числі поверненню та облаштуванню раніше депортованих, гарантіях вільного пересування через кордон для громадян, рівності прав іноземців, що на законних підставах перебувають в державі та наданні допомоги біженцям.

П'ятий етап, на наше переконання, збігається з прийняттям Верховною Радою України 28 червня 1996 року Конституції України, яка відкрила широке поле для конституційного бачення міграційної сфери, створила основи для регулювання різноманітних зовнішніх та внутрішніх міграційних процесів. Тобто, саме через Конституцію було визначено, що положення щодо міграційних процесів мають бути демократичними, такими, що відповідають рекомендаціям Організації з безпеки та міжнародного співробітництва в Європі та інших міжнародних організацій у цій сфері. Цим підтверджується, по-перше, питома вага та значення, які держава приділяє міграційним проблемам, по-друге, ж зобов'язує відповідні державні органи підходити до формування нормативно-правової бази державної міграційної політики та функціонування компетентних органів у міграційній сфері з позицій Основного Закону [1].

Шостий етап, як на наш погляд, характеризується неодноразовими реорганізаціями Міністерства України у справах національностей та міграції, проведеними протягом 1994 – 2001 рр. Об'єднання під час першої реорганізації в 1994 році несумісних функцій (поширення управлінських функцій Міністерства на сферу релігії та церкви) змінило пріоритети діяльності, значно послабило можливості розвитку міграційної служби. З Положення про Міністерство України у справах національностей, міграції та культур (від 26 листопада 1994 року) було вилучено низку пунктів, які визначали важливі функції Міністерства, необхідні для ефективного регулювання міграційних процесів: здійснення контролю за використанням коштів і матеріальних ресурсів; здійснення заходів щодо організованого добровільного повернення кримськотатарського народу, українців та осіб інших національностей, які були незаконно депортовані з території України; пунктів 16-18 попереднього Положення, в яких обумовлені повноваження Міністерства у сфері трудової міграції, імміграції, регулюванні транзитної міграції [6, с. 89].

На жаль, і при наступній реорганізації Міністерства (Положення про Міністерство України у справах

національностей та міграції від 20 березня 1996 року) ці пункти не були відновлені. Більше того, з названого Положення вилучено такий важливий пункт (3.1), як організація роботи щодо реалізації державної політики у сфері національних відносин та міграції населення, та пункт (4.3): здійснення контролю за дотриманням законодавства України з національних та міграційних питань і за виконанням державних програм з цих питань [6, с. 56].

Пониження статусу Департаменту міграції до рівня Управління значно ускладнило подальший розвиток міграційної служби, здатної виконувати покладені на неї обов'язки.

Але все ж, шостий етап виявився поворотним у становленні державної міграційної політики, який спочатку характеризувався незрозумілістю дій вищих посадових осіб, що полягали в реорганізаціях державних органів, до компетенції яких входило регулювання міграційних процесів, а згодом – якісно новим рівнем усвідомлення міграційної проблеми, який проявився через привнесення до регулювання міграційних потоків відповідної стабільності та визначеності, що означило проведення державних заходів з урахуванням перспектив розвитку міграційних тенденцій.

Сьомий етап пов'язується нами із прийняттям протягом 2001 року Законів України «Про громадянство України», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо боротьби з нелегальною міграцією», «Про імміграцію», «Про біженців», на початку 2002 року Закону України «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців» та в 2003 році Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус іноземців», що стало розвитком інституціоналізації державної міграційної політики.

Цими Законами визначено категоріально-понятійний апарат, який систематизує та уточнює поняття, що є термінологічним інструментарієм державної міграційної політики, а саме: громадянство України, громадянин України, реєстрація громадянства України, тимчасове посвідчення громадянина України, декларація про відмову від іноземного громадянства, декларація про відсутність іноземного громадянства, свідоцтво про належність до громадянства України, особа без громадянства, іноземець і т.і.

Однак і при виокремленні цього етапу ще зарано говорити про адекватність дій української політичної системи впливам, що здійснює на неї навколишнє середовище. Можна, на нашу думку, лише констатувати певні зрушення в розумінні проблемного поля, утвореного міграцією з правової точки зору.

Висновки. Формування міграційної політики України почалося після здобуття країною незалежності в складних умовах перехідного періоду та за відсутності досвіду, кадрів, ресурсів. Гарантії прав на свободу пересування та вибір місця проживання, вільний виїзд та повернення до країни, захист громадян з боку держави під час їхнього тимчасового перебування за кордоном, а також недискримінація іноземців, можливість в рамках закону набути притулок в Україні були закріплені в Конституції. Процедури реалізації цих прав деталізовані в низці законів, які забезпечили повернення та відновлення громадянства депортованими та репресованими за тоталітарного режиму, вільний перетин громадянами кордонів країни, надання захисту біженцям тощо.

Відповідно склалися основні напрями міграційної політики держави, актуальні й понині. Вони полягають у сприянні репатріації осіб, в т.ч. депортованих за національною ознакою, наданні захисту біженців, регулюванні імміграції іноземців, у т.ч. запобіганні нелегальній міграції, захисті прав та інтересів громадян, працевлаштованих за кордоном.

У перший період державотворення, коли міграційна політика формувалася в рамках загального курсу на демократизацію суспільного життя її цілі були ясні й зрозумілі. Коли на рубежі віків їх було в основному досягнуто, постало питання щодо стратегічного напрямку подальшого розвитку політики держави в сфері міграції. Неодноразово впродовж кількох років на розгляд Верховної Ради України виносилися різні варіанти законопроектів, якими робили спроби визначити основні засади міграційної політики. Однак жоден з них не був підтриманий, що означало, що ні влада, ні суспільство не сформували достатньо чітких завдань в сфері міграції, не досягли консенсусу в їх розумінні.

Чергові вибори, а згодом й відновлення широких повноважень Президента країни, обмежених конституційними змінами 2004 р., створили умови для більш оперативного прийняття рішень. Уже в грудні 2010 р. в ході адміністративної реформи створено Державну міграційну службу (ДМС), тобто спеціальний орган виконавчої влади, покликаний реалізовувати державну міграційну політику. У травні 2011 р. Указом Президента країни затверджено Концепцію державної міграційної політики України, а згодом і План заходів з її реалізації.

У тому ж 2011 р. парламент схвалив нові редакції законів «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та «Про біженців та осіб, які потребують додаткового чи тимчасового захисту». У липні 2012 р. було прийнято нову редакцію Закону України «Про зайнятість населення», низка положень якого стосується регулювання трудової міграції, а у жовтні 2012 р. - закон «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»⁸, яким, крім іншого, встановлено документи для виїзду українців за кордон та перебування іноземців на території України, а також порядок їх видачі. На виконання Плану заходів з

реалізації Концепції державної міграційної політики Мінсоцполітики України розроблено законопроект «Про зовнішню трудову міграцію», який станом на листопад 2013 р. подано для узгодження заінтересованими міністерствами та відомствами. У червні 2011 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України було затверджено План заходів щодо інтеграції мігрантів в українське суспільство на 2011-2015 роки.

А в серпні 2012 р. Уряд схвалив План заходів щодо інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство на період до 2020 року, чим вперше українська нормативно-правова база поповнилася документами, які стосуються питань інтеграції мігрантів. Така активізація законотворчості у сфері міграції очевидно є позитивною. Проте уваги вартий не стільки кількісний, скільки якісний аспект нововведень. Адже правового закріплення набула не лише низка практичних напрацювань, до законодавства було введено норми, які тривалий час обговорювалися і необхідність яких була очевидною.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. К.: Парламентське вид-во, 2006. 160 с.
2. Лібанова Е.М. Міграційні трансферти, бідність і нерівність в Україні. Соціально-економічні та етнокультурні наслідки міграції для України: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Київ, 27 вересня 2011 р.) / упоряд. О. А. Малиновська. К.: НІСД, 2011. С. 15-25.
3. Малиновська О.А. Міграція та міграційна політика.: Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
4. Малиновська О.А. Статистика міграції в контексті формування міграційної політики держави. *Стратегічна панорама*. 2008. № 1. С. 145-155.
5. Міграційна політика України: стан і перспективи розвитку. К.:НІСД, 2010. 32 с.
6. Міграційні процеси в Україні: сучасний стан і перспективи. / За ред. О.В. Позняка. Умань, 2007. 276 с.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2012 № 870-р «Про схвалення Концепції створення єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/870-2012>.
8. Указ Президента України «Про Концепцію державної міграційної політики» від 30 травня 2011 р. № 622/2011 URL: <http://www.president.gov.ua/documents/13642.html>.
9. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади. Указ Президента України від 10 грудня 2010 р. № 1085/2010 URL: <http://www.president.gov.ua/ru/documents/12584.html>
10. Про Концепцію Державної міграційної політики. Указ Президента України № 622/2011 від 30.05.2011 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/622/2011>

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR [The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated June 28, 1996 No. 254k/96-BP] (1996, July 23). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. 30, article 141. Retrieved from zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vr [in Ukrainian].
2. Libanova E.M. (2011). Migrantsiini transferty, bidnist i nerivnist v Ukraini [Migration transfers, poverty and inequality in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni ta etnokulturni naslidky mihratsii dlia Ukrainy – Socio-economic and ethnocultural consequences of migration for Ukraine: Sb. materials of sciences-practice. conf.* (pp. 15-25). K.: NISD [in Ukrainian].
3. Malynovska O.A. (2010). *Mihratsiia ta mihratsiina polityky [Migration and Migration Policy]*. K.: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
4. Malynovska O.A. (2008). Statystyka mihratsii v konteksti formuvannia mihratsiinoi polityky derzhavy [Migration statistics in the context of the formation of the migration policy of the state]. *Stratehichna panorama – Strategic Panorama, 1, 145-155* [in Ukrainian].
5. Malynovska O.A. (2010). *Mihratsiina polityka Ukrainy: stan i perspektyvy rozvytku [Migration Policy of Ukraine: Status and Prospects of Development]*. K.: NISD [in Ukrainian].
6. Pozniak O.V. (2007). *Mihratsiini protsesy v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy [Migration Processes in Ukraine: Current Situation and Prospects]*. Uman [in Ukrainian].
7. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.11.2012 № 870-r «Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia yedynoi informatsiino-analitychnoi systemy upravlinnia mihratsiinyh protsesamy» [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 7, 2012 № 870-p "On Approval of the Concept of Creation of a Unified Information and Analytical System for Management of Migration Processes"]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/870-2012). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/870-2012> [in Ukrainian].
8. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Kontseptsiuu derzhavnoi mihratsiinoi polityky» vid 30 travnia 2011 r. № 622/2011 [Decree of the President of Ukraine "On the Concept of State Migration Policy" dated May 30, 2011 No. 622/2011]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/622/2011). Retrieved from <http://www.president.gov.ua/documents/13642.html> [in Ukrainian].

9. Pro optymizatsiiu systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 10 hrudnia 2010 r. № 1085/2010 [On optimization of the system of central executive authorities. Decree of the President of Ukraine dated December 10, 2010 No. 1085/2010]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://www.president.gov.ua/ru/documents/12584.html> [in Ukrainian].

10. Pro Kontseptsiiu Derzhavnoi mihratsiinoi polityky. Ukaz Prezydenta Ukrainy № 622/201 vid 30.05.2011 [About the Concept of the State Migration Policy. Decree of the President of Ukraine No. 622/201 dated 30.05.2011]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/622/2011_4 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.09.2018

УДК 343.163+347.963

Назарук Сергій Леонідович,
аспірант кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка,
заступник начальника відділу нагляду
за додержанням законів територіальними органами поліції
при провадженні досудового розслідування
та підтриманням державного обвинувачення управління нагляду
у кримінальному провадженні
прокуратури Кіровоградської області
nazaruk_sergey@ukr.net

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРОКУРАТУРИ

Стаття присвячена проблематиці розвитку та становлення органів прокуратури України. У ній обгрунтовано актуальність цього питання, як в площині наукового так і практичного значення.

На сьогоднішній день проблема розвитку та становлення органів прокуратури України є досить складною, багатоаспектною та незважаючи на свою актуальність, недостатньо дослідженою.

Пройшовши складний період свого розвитку, а історія становлення прокуратури на території України починає свій відлік ще у XVII сторіччі, діяльність вказаного правоохоронного органу у наші дні набуває зовсім нового значення.

На теперішній час органами влади здійснено певні кроки на шляху до реформування та осучаснення даного відомства, зокрема 14 жовтня 2014 року прийнято Закон України «Про прокуратуру», окремі положення якого спрямовані на покращення стану адміністративно – правового забезпечення діяльності прокуратури, а також створено відповідну теоретико – методологічну базу для розв’язання завдань на даному напрямку.

Зважаючи на реалії сьогодення, започатковано реформи прокуратури, які здійснюються із урахуванням досвіду кращих зразків європейських країн та обгрунтовані насамперед необхідністю зміни формату зазначеного органу у відповідності до європейських стандартів.

У свою чергу, Верховна Рада України постійно обговорює десятки варіантів законопроектів щодо реформування централізованої системи органів прокуратури і приведення останньої до стандартів європейської спільноти.

Однак, незважаючи на значні зміни, проблематика цих змін та подальший розвиток діяльності органів прокуратури України все ще залишається мало дослідженими, як вченими в цілому так і науковцями сьогодення зокрема.

Разом з тим, комплексне вивчення розвитку органів прокуратури України до цього часу залишається недостатньо дослідженим.

Таким чином, зазначена проблема до цього часу не дістала достатнього наукового вирішення.

Ключові слова: Прокуратура, розвиток, становлення, реформування, правоохоронні органи.

Nazaruk S. SPECIFIC ASPECTS OF DEVELOPMENT AND PROCEEDING INSTITUTE

The article is devoted to the problems of development and formation of the prosecutor’s offices of Ukraine. It substantiates the relevance of this issue, both in the plane of scientific and practical significance.

To date, the problem of the development and formation of the prosecutor’s offices of Ukraine is quite complex, multifaceted and, despite its relevance, is not sufficiently researched.